

2012 жылғы 27 желтоқсандағы
МЖӨ дамыту бойынша
заң жобасы туралы
баяндама жобасы

Құрметті Сеитсұлтан Сүлейменұлы!
Құрметті Қазақстан Республикасы Парламент Мәжілісінің
депутаттары!

«Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне мемлекеттік-жеке меншік әріптестіктің жаңа нысандарын енгізу және олардың қолданылу салаларын кеңейту бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заң жобасы Ел басымыздың Жолдауын жүзеге асыру бойынша Жалпыұлттық жоспарының 45 тармағына сәйкес әзірленді.

Заң жобасы:

1. Әріптестік жобаларының іске асырылуының қаржылық тетіктерін кеңейтуді;
2. Әріптестік шарттарының жаңа түрлерін енгізуді;
3. Әріптестік қолдану салаларын кеңейтуді;
4. Әріптестік жобаларының әзірлеу тәртіптерін жетілдіруді көздейді.

Бірінші. Әріптестік жобаларының іске асырылуының қаржылық тетіктерін кеңейту.

Дүниежүзілік тәжірибеге сәйкес Әріптестік жобаларын іске асыруға «қол жетімділік төлемі» жаңа тетігін енгізу ұсынылып отыр.

Бұл тетік мемлекеттің бұрын ескертілген сапа деңгейіне сәйкес келмесе концессионерге төлем мөлшерінің азайуын көздейді.

Мемлекет объект бойынша тұтынушылардан төлемді өз құзыретіне қалдырып, концессионердің концессия шартының барлық мерзіміне объекті пайдалану дайындығы үшін сыйақысын қоса есептеп алғанда инвестициялық және пайдалану шығыстарын тең өлшемде төлеуді қамтамасыз етеді.

«Қол жетімділік төлем» тек қана **өтелмейтін жобаларда** ғана пайдаланылады, мысалы трафигі аз жолдар, балабақшалар, ауруханалар мен емханалар салу және пайдалану сияқты.

Әріптестік жобаларына қатысушылар шеңберін көбейту үшін, инвесторлардың қатысу мөлшерін жоба құнының бекітілген 20% (пайыз)-дан 10% (пайыз)-ға дейін өзгерту ұсынылып отыр.

Әріптестік жобалары үшін табиғи монополиялар саласында тарифтік реттеудің тұрақтылығын қамтамасыз ету үшін, жобаларға ұзақ мерзімде қаржылық тұрақтылықты беретін шарттарда тарифті қалыптастыру тәртібін бекіту көзделген.

Екінші. Әріптестік шарттарының жаңа түрлерін енгізу.

2006 жылы қабылданған «Концессиялар туралы» Заңға сәйкес, Қазақстанда концессия «ВТО» тетігі бойынша ғана қолданылады.

Халықаралық тәжірибеде қолданылатын және жеке секторын Әріптестік жобаларына кеңірек тартуды мүмкіндік беретін басқа үлгілері қазақстандық заңнамада белгіленген.

Осыған орай Әріптестік келісімшарттарының түрлерін кеңейту ұсынылып отыр.

1. Салу-пайдалану-басқару, сонымен қатар мемлекеттік меншікке беру мүмкіндігімен қоса (BOO, BOL) **жеке меншіктегі** объекттерді Әріптестік жобаларын (BOT, BOLT) жүзеге асыру үшін пайдалану.

Жеке меншік бұл модель бойынша МЖӘ объектісіне инвестордың қосымша жайлылығын қамтамасыз етеді және мемлекеттің объект құнын қайтару бойынша шығыстарын жеңілдетуге (BOO), немесе кейінге қалдыруға (BOT) мүмкіндік береді.

Анықтама. Мысалы жеке балабақшалар бойынша егер ата-аналардың төлемдері ол шығындарды өтемесе, мемлекет объектіні ұстауға және пайдалануға жалдау ақысын төлейді.

Бұл балабақшаларды салуға инвестицияларды қызықтыруды арттырады және, қолданыстағы «Балапан» бағдарламасымен қоса балаларды мектепке дейінгі ұйымдармен қамтуды жоғарылатады.

2. Мемлекеттік мүліктегі объекттерді «қайта құру/пайдалану/жалға беру/басқару» (O&M, MC) шарттары бойынша басқаруға беру.

Әріптестік шарттарының бұл түрлері бойынша «концессия объектісін басқару үшін сыйақы» жаңа қаржылық тетігін енгізу көзделіп отыр. Бұл жеке инвестицияларды

қолданыста бар, бірақ ескерген объектілерге қайта құру тартуға ықпал етеді және оларды басқару нәтижелілігін арттырады.

Анықтама. Мысалы, «Ақ бұлақ» бағдарламасы шеңберінде су бөліп беру, су дайындау объектілері бойынша тазарту құрылыстарын басқару шарты шеңберінде әрі қарайғы оңтайландыру және сапалы пайдалану мақсатында беруге болады.

Басқару шарты бойынша сонымен қатар әкімшілік ғимараттарды, объектілерді, Астана қаласының спорт инфрақұрылымдарын қайта құруға және басқаруға беруге болады.

3. Халықаралық тәжірибеде қолданылатын шарттардың ерекшеліктерін ескере отырып, әр түрлі шарттарды құрамдастыру.

Үшінші. Әріптестік қолдану салаларын кеңейту.

Әлеуметтік және тұрғын үй-коммуналдық саласында дамытуға жеке инвесторларды тарту мақсатында «Ақбұлақ» бағдарламасы бойынша мүмкін болатын объектілерді іске асыру үшін су дайындау және сумен жабдықтау объектілерін концессияға берудің шектеулілігін алып тастау қарастырылады.

ҚР Президентінің Жарлығымен әлеуметтік объектілер үшін шектеулер ағымдағы жылдың 28 маусымынан бастап алынған.

Анықтама.

ҚР Президентінің «Концессияға беруге жатпайтын объектілер тізімі туралы» 2007 жылғы 5 наурыздағы № 294 Жарлығы. 2012 жылғы 28 маусымда № 348 Жарлығымен өзгертулер енгізілген.

Төртінші. Әріптестік жобаларын әзірлеу ресімдерін жетілдіру.

Концессионерлерді іріктеу сапасын жетілдіру, жобаларды әзірлеу мерзімдерін қысқартуды үшін

халықаралық тәжірибеге сәйкес конкурстық ресімдерін жүргізу ұсынылады.

Қиын жобалар үшін компания тәжірибесіне және екі этаптық конкурсты қолдануға негізделген алдын-ала біліктендіру қағидаты бойынша инвесторларды іріктеу жүргізіледі.

Демек, бірінші этапта мемлекеттік сараптама жүргізілген ең үздік жобалық шешімдер, ал екінші кезеңде ең үздік қаржылық шешім іріктеліп алынады.

Осы жағдайда мемлекеттік органдар жүргізген ТЭН әзірлемелері және қажетті сараптамаларды жүргізу талап етілмейді.

Анықтама.Едәуір жеңілдеу жобалар үшін үлгілік жобаларды және жеңілдетілген ресімдерді (балабақшалар, мектептер, емханалар, жатақханалар) қолдануға негізделген оларды әзірлеу бойынша мерзімдерді қысқарту мақсатында істің оң көзін табу көзделеді. Сондай-ақ инвесторлар мен мемлекеттік органдарға салалар, үлгілік келісімшарттар, «жол карталары» үшін стандартты концессиялық модельдер әзірленеді және бекітіледі.

Жалпы алғанда Әріптестік -ні дамыту осы берілген заң жобасы шеңберінде бюджет жүктемесін белсенді етуі, қоғамдық қызметтер көрсету үшін жеке секторды тартуды қамтамасыз етуі тиіс.

Заң жобасымен 4 (төрт) кодексті қоса алғанда 7 (жеті) заңнамалық актіке өзгертулер енгізіледі деп болжанады.

«Концессиялар туралы» Заңның алдын-ала болжанатын өзгертулерін есепке ала отырып, Қазақстандағы мемлекеттік-жеке меншік әріптестікті **базалық заңмен** реттейтін болады.

Назарыңызға рахмет!